

ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

на дисертацію Кузнецової Галини Іванівни
на тему «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері
освіти», подану до захисту
на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
у Національному університеті цивільного захисту України
на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми
державного управління

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Неодноразові спроби здійснення реформи освіти не урахували в повній мірі усіх кризових явищ. Аналіз глибинних причин цієї кризи можна зрозуміти, враховуючи те, що вона викликана не тільки економічними та фінансовими труднощами, а, перш за все, – докорінною зміною в системі цінностей, що сприймаються суспільством, та відповідною зміною оцінок місця і ролі освіти в житті суспільства, що, відповідно, відбивається на рівні освітнього комунікативного простору.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано на базі Навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у межах якої здобувачем запропоновано інноваційні напрями розвитку механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

***Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.***

Аналіз дисертації та її автореферату, а також опублікованих наукових праць дозволяє підтвердити обґрунтованість науково-теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій дисертаційної роботи, що підлягають захисту.

Протягом вирішення завдань дисертаційного дослідження здобувачем було застосовано низку загальнонаукових та спеціалізованих методів дослідження:

– гіпотетико-дедуктивний – для уточнення сутності предмета дослідження;

– узагальнюючий і порівняльний – для оцінки діючих механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти в Україні та в закордонній практиці;

– метод діалектичного пізнання – для виявлення тенденцій розвитку комунікативного простору системи освіти;

– структурно-функціональний підхід – для побудови структурно-функціональної моделі публічного управління комунікативним компонентом закладу освіти;

– суб'єктно-об'єктний – для обґрунтування сутності механізму публічного управління комунікаціями у сфері освіти;

– діяльнісний підхід – для наукового пізнання організаційно-сполучної комунікації у сфері освіти;

– системний підхід – для виявлення функцій та зв'язків у структурі та динаміці комунікативного простору системи освіти;

– наукове моделювання – для формування структури стратегічного управління інноваційно-орієнтованим закладом освіти;

– холістичний підхід – для побудови єдиної системи збалансованих внутрішніх і зовнішніх комунікацій, що забезпечує взаємодію закладів освіти з органами публічної влади та громадськістю.

Вважаю за необхідне підтвердити наукову новизну теоретичних положень, висновків та практичних рекомендацій, що містяться у дисертаційній роботі, а саме: уперше:

– розроблено механізм публічного управління інноваційним розвитком закладу освіти на основі системної реалізації інтегрованих комунікацій, який передбачає поділ процесів комунікації за трьома рівнями інтеграції: досягнення цільової обізнаності та знань про бренд та продуктивний портфель закладу освіти через застосування маркетингового інструментарію; участь груп впливу в регулюванні напрямів та характеристик інноваційної діяльності закладу освіти; становлення закладу освіти як інноваційно-орієнтованого, що в сукупності забезпечує інтенсивність та широту діапазону комунікативної взаємодії в рамках циклу створення, комерціалізації та споживання інновацій у сфері освіти.

У дисертаційній роботі *удосконалено:*

– теоретичний підхід до формування механізму публічного управління організаційно-сполучними комунікаціями у сфері освіти, котрий передбачає поєднання структурних, функціональних і змістовних компонентів динамічної системи зовнішніх і внутрішніх комунікацій закладу освіти, що забезпечує циклічно-повторюваний перехід прямих і зворотних комунікаційних потоків на новий рівень розвитку, в результаті чого реалізуються структурно-організаційна, організаційно-управлінська та професійно-діяльнісна комунікація закладу освіти з органами публічної влади, стейкхолдерами та громадськістю;

– структурно-функціональну модель публічного управління комунікативним компонентом закладу освіти, якій притаманний системний характер, багатоетапність і багатоспрямованість розвитку і дії всіх складових елементів керованої освітньої системи, та яка забезпечує комунікативні відносини всередині самої освітньої системи, а також її зв'язок із зовнішнім середовищем, що дозволяє встановити рівневу ієрархію, а також виявити соціокультурну диференціацію та варіативність комунікативних засобів у сфері освіти;

– напрями модернізації організаційного, нормативно-правового та фінансово-економічного механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти, які базуються на синтезі мережевого та маркетингового підходів, конституціюються зовнішніми і внутрішніми, прямими і зворотними, вертикальними і горизонтальними комунікативними зв'язками та сприяють реалізації стратегічної, аналітичної, продуктово-виробничої, збутової, комунікативної й адаптивної функцій інноваційно-орієнтованих закладів освіти, що уможлиблює підтримку єдиного освітнього простору.

В процесі проведення дисертаційного дослідження *дістали подальшого розвитку*:

– практичний підхід до вдосконалення державної комунікаційної політики у сфері освіти через цілеспрямоване формування громадської думки за допомогою комплексу маркетингових комунікацій; якісне публічне управління структурними компонентами освітньої системи, а також зв'язками і відносинами, які присутні між ними, що в сукупності забезпечує цілісність і стабілізацію освітнього комплексу як системи відповідно до глобальних стратегічних цілей закладів освіти;

– стратегічні орієнтири розвитку публічного управління комунікаціями у сфері освіти в Україні через застосування комплексного підходу до реалізації довгострокових цілей комунікативної активності закладів освіти з урахуванням їх інноваційної орієнтації, специфіки вітчизняних закладів освіти і профільних ринків, а також застосування холістичного підходу до побудови єдиної системи збалансованих внутрішніх і зовнішніх комунікацій, що забезпечує взаємодію закладів освіти з органами публічної влади і громадськістю на основі теорії зацікавлених сторін;

– змістовно-категорійний апарат науки «Публічне управління» через уточнення сутнісної характеристики таких понять: *«публічне управління комунікаціями у сфері освіти»* як діяльність, пов'язана із вирішенням стратегічних завдань щодо забезпечення комунікативної взаємодії суб'єктів освітнього процесу з органами публічної влади, а також підприємствами, організаціями й установами з урахуванням особливостей комунікаційних

процесів у суспільстві та державі; «механізм публічного управління комунікаціями у сфері освіти» у вигляді сукупності організаційних, правових, економічних, політичних і мотиваційних засобів впливу на соціальний діалог з метою забезпечення взаємодії суб'єктів комунікативного простору системи освіти та їх впливу на об'єкти управління у контексті дотримання соціальних норм та правил спілкування, цінностей, традицій та ідеалів, а також при вирішенні проблеми створення стійких комунікаційних зв'язків.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні наукові положення та здобутки дисертаційного дослідження викладено в 9 публікаціях, з них 3 статті – у фахових журналах та збірниках наукових праць, 1 стаття – у зарубіжних виданнях за темою дослідження, 5 – тези доповідей на конференціях. Сукупний обсяг публікацій складає 3,4 авт. арк.

Зміст основних положень дисертації у достатній мірі відображено в авторефераті.

Загальний обсяг та зміст опублікованих робіт відповідають вимогам МОН України до публікації ключових положень, висновків та рекомендацій дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Оцінка оформлення дисертації.

Дисертаційна робота Кузнецової Г. І. «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері освіти» є завершеним науковим дослідженням, якому притаманна суттєва науково-практична цінність в контексті вирішення науково-прикладного завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних засад і виробленні практичних рекомендацій з удосконалення процесів публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

Дисертацію оформлено згідно встановлених вимог МОН України. Автореферат дисертації у повній мірі віддзеркалює усі науково-практичні положення та рекомендації, що винесені на захист.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практична важливість результатів дослідження полягає в обґрунтуванні та розробці пропозицій, орієнтованих на удосконалення механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти.

Розробки, представлені в дисертаційному дослідженні, знайшли практичне застосування в діяльності департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації в контексті модернізації системи публічного управління комунікаціями у сфері освіти (довідка про впровадження № 5888/0/211-24 від 14.08.2024 р.), а також Дніпровського індустріально-педагогічного фахового коледжу щодо напрямів реалізації механізмів публічного управління комунікаціями у сфері освіти (довідка про впровадження № 396/1/01-05 від 07.05.2024 р.). Крім того, теоретичні положення та наукові результати дослідження роботи використано в роботі Дніпровської академії неперервної освіти (акт № 307/1 від 10.04.2024).

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. У дисертаційній роботі не зовсім повно надано змістовну характеристику проблем, присутніх на рівні публічного управління комунікаціями у сфері освіти в Україні.

2. Потребує додаткової деталізації структура стратегічного управління інноваційно-орієнтованим закладом освіти (стор. 205 дисертації).

3. У дисертаційній роботі відсутній узагальнений висновок відносно того, що саме стосовно зарубіжного досвіду відносно вдосконалення процесів публічного управління комунікаціями у сфері освіти доцільно впровадити у вітчизняну практику.

4. Автор недостатньо обґрунтовує в дисертаційній роботі формування

єдиної системи збалансованих внутрішніх і зовнішніх комунікацій з метою забезпечення взаємодії закладів освіти з органами публічної влади та громадськістю.

5. Дисертаційна робота містить пропозиції щодо формування механізму публічного управління організаційно-сполучними комунікаціями у сфері освіти, однак автор недостатньо повно розкриває, які чинники впливають на зазначений механізм (с. 218-219 дисертації).

Загальний висновок.

У цілому, розробки, що представлені у дисертаційній роботі Кузнецової Г. І. обґрунтовано у достатній мірі. Дисертаційна робота характеризується наявністю науково-практичної цінності та відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. Тему дисертаційного дослідження повністю розкрито; основну мету дисертації досягнуто завдяки якісному вирішенню її завдань.

Дисертаційна робота Кузнецової Галини Іванівни на тему: «Механізми публічного управління комунікаціями у сфері освіти» відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, та відповідає пунктам 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступенів». Виходячи з вищезазначеного, автор дисертаційної роботи заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

професор кафедри управління та адміністрування

Запорізького національного університету,

доктор наук з державного управління,

професор

Марина АЖАЖА

*Згідно з
завданням
професора з
науков-керівничою
роботами Запорізького*

Г. І. Кузнецова